1 **Przeczytaj fragment utworu i wykonaj zadania.** ___ / 8 pkt

Krzysztof Kamil Baczyński, „Z głową na karabinie”

Nocą słyszę, jak coraz bliżej
drżąc i grając krąg się zaciska.
A mnie przecież zdrój rzeźbił chyży,
wyhuśtała mnie chmur kołyska.

A mnie przecież wody szerokie
na dźwigarach swych niosły płatki
bzu dzikiego; bujne obłoki
były dla mnie jak uśmiech matki.

Krąg powolny dzień czy noc krąży,
ostrzem świszcząc tnie już przy ustach,
a mnie przecież tak jak i innym
ziemia rosła tęga — nie pusta.

I mnie przecież jak dymu laska
wytryskała gołębia młodość;
teraz na dnie śmierci wyrastam
ja — syn dziki mego narodu.

Krąg jak nożem z wolna rozcina,
przetnie światło, zanim dzień minie,
a ja prześpię czas wielkiej rzeźby
z głową ciężką na karabinie.

Obskoczony przez zdarzeń zamęt,
kręgiem ostrym rozdarty na pół,
głowę rzucę pod wiatr jak granat,
piersi zgniecie czas czarną łapą;

bo to była życia nieśmiałość,
a odwaga — gdy śmiercią niosło.
Umrzeć przyjdzie, gdy się kochało
wielkie sprawy głupią miłością.

4 grudnia 1943

Krzysztof Kamil Baczyński, „Z głową na karabinie”. Tekst: wolnelektury.pl (domena publiczna)

PIERWSZA ŁAWKA

Krzysztof Kamil Baczyński – poezja wojenna – najważniejsze informacje

KARTA 1/6

Krzysztof Kamil Baczyński · przypomnienie przed sprawdzianem

Imię i nazwisko: Data: Wynik: ..... / 8 pkt

Przypomnij sobie

- **Wiersze w sprawdzianie:** „Elegia o… [chłopcu polskim]", „Z głową na karabinie", „Pokolenie (Wiatr drzewa spienia…)" i „[Niebo złote ci otworzę…]".
- **Poeta:** Krzysztof Kamil Baczyński (1921–1944), urodzony w Warszawie, uczeń Gimnazjum i Liceum im. Stefana Batorego, żołnierz Armii Krajowej i harcerz Szarych Szeregów. Zginął 4 sierpnia 1944 r., w czwartym dniu powstania warszawskiego.
- **Pokolenie Kolumbów:** młodzi urodzeni około 1920 r., którym wojna zabrała młodość. Nazwa pochodzi z powieści Romana Bratnego „Kolumbowie. Rocznik 20" (1957).
- **„Elegia o… [chłopcu polskim]"** – pytanie bez odpowiedzi o śmierć chłopca. **„Z głową na karabinie"** – krąg, który się zaciska. **„Pokolenie"** – „Nas nauczono". **„[Niebo złote ci otworzę…]"** – wiersz miłosny, obietnice i pamięć wojny.

Zadania

1 **Ponumeruj wydarzenia we właściwej kolejności (1–8).** ___ / 3 pkt

_____ Baczyński przychodzi na świat w Warszawie.

_____ Powstaje „Elegia o… [chłopcu polskim]".

_____ Poeta przechodzi z batalionu „Zośka" do batalionu „Parasol".

_____ Powstaje wiersz „[Niebo złote ci otworzę…]".

_____ Baczyński ginie w czwartym dniu powstania warszawskiego.

_____ Powstaje wiersz „Z głową na karabinie".

_____ Poeta zdaje maturę w Gimnazjum i Liceum im. Stefana Batorego.

_____ Baczyński żeni się z Barbarą Drapczyńską.

2 **Połącz osobę lub postać z informacją o niej. Wpisz literę.** ___ / 5 pkt

1. Barbara Drapczyńska	a) żona poety, zginęła w powstaniu warszawskim
2. Roman Bratny	b) wychodzi w noc z bronią i pada
3. Tadeusz Zawadzki i Jan Bytnar	c) mówi „my" w imieniu rówieśników
4. chłopiec z „Elegii…"	d) autor powieści „Kolumbowie. Rocznik 20"
5. podmiot liryczny „Pokolenia"	e) uczniowie z równoległej klasy, bohaterowie „Kamieni na szaniec"

1 ____ 2 ____ 3 ____ 4 ____ 5 ____

Podgląd • Pierwsza Ławka

Cele operacyjne – uczeń po lekcji:

- Uczeń formułuje tezę zgodną z tematem.
- Uczeń odróżnia argument od przykładu.
- Uczeń wykorzystuje zdarzenie z „Kamieni na szaniec” i obraz z wiersza Baczyńskiego jako przykłady, bez błędów rzeczowych.
- Uczeń pisze akapit rozprawki z argumentem, przykładem i zdaniem łączącym.

Cele w języku ucznia

- Sformułujesz tezę do tematu o młodości i odpowiedzialności.
- Odróżnisz argument od przykładu.
- Napiszesz akapit rozprawki z przykładem z wiersza Baczyńskiego.

Wymagania z podstawy programowej

- **III.1.4** – wykorzystuje znajomość zasad tworzenia tezy i hipotezy oraz argumentów przy tworzeniu rozprawki oraz innych tekstów argumentacyjnych
- **III.1.5** – odróżnia przykład od argumentu
- **III.1.3** – tworzy wypowiedź, stosując odpowiednią dla danej formy gatunkowej kompozycję oraz zasady spójności językowej między akapitami; rozumie rolę akapitów jako spójnych całości myślowych w tworzeniu wypowiedzi pisemnych
- **III.2.1** – tworzy spójne wypowiedzi w formach gatunkowych: recenzja, rozprawka, podanie, CV, list motywacyjny, przemówienie, wywiad

Źródło: podstawa programowa z 2017 r. w brzmieniu z 2024 r. (Dz.U. 2024 poz. 996) – obowiązuje w klasach 5–8 w roku szkolnym 2026/2027.

Kryteria sukcesu

- Potrafię zapisać tezę, która odpowiada na pytanie z tematu.
- Potrafię wskazać w akapicie argument, przykład i zdanie łączące.
- Potrafię napisać akapit z przykładem z wiersza bez błędu rzeczowego.

PIERWSZA ŁAWKA

„Krzysztof Kamil Baczyński – poezja wojenna" – zadania egzaminacyjne i twórcze

KARTA 6/6

W formule egzaminu ósmoklasisty – na lekcję lub do domu

Imię i nazwisko: Data: Wynik: ..... / 29 pkt

1 **Zredaguj ogłoszenie o wystawie uczniowskich ilustracji do wierszy Krzysztofa Kamila Baczyńskiego w holu szkoły. Zamieść w nim dwa argumenty zachęcające do obejrzenia wystawy. Co najmniej jeden argument powinien dotyczyć tematyki wystawy.** ___ / 3 pkt

2 **Wskaż wiersz Baczyńskiego, który jest przykładem liryki bezpośredniej, oraz wiersz, który jest przykładem liryki zwrotu do adresata. Każdy wybór uzasadnij.** ___ / 2 pkt

3 **Sformułuj tezę rozprawki na temat: „Czy poezja może być świadectwem historii?". Podaj dwa argumenty na jej poparcie. Jeden z nich zilustruj przykładem z wybranego wiersza Baczyńskiego.** ___ / 4 pkt

PIERWSZA ŁAWKA

PIERWSZA ŁAWKA · POWTÓRKA · JĘZYK POLSKI · KLASA 8 · KRZYSZTOF KAMIL BACZYŃSKI – POEZJA POKOLENIA KOLUMBÓW – CYKL LEKCJI

Krzysztof Kamil Baczyński – powtórka (klasa 8)

Powtórka obejmuje cztery wiersze Krzysztofa Kamila Baczyńskiego omawiane w cyklu, kontekst pokolenia Kolumbów i wykorzystanie poezji w rozprawce.

1. Poeta i pokolenie

- **Krzysztof Kamil Baczyński** (22 stycznia 1921 – 4 sierpnia 1944) – poeta, żołnierz AK, harcerz Szarych Szeregów.
- Uczył się w Liceum im. Stefana Batorego – w równoległej klasie byli bohaterowie „Kamieni na szaniec".
- Służył w batalionie „Zośka", latem 1944 r. przeszedł do „Parasola". Zginął w czwartym dniu powstania warszawskiego w Pałacu Blanka przy placu Teatralnym.
- **Kolumbowie** – pokolenie urodzone około 1920 r.; nazwa z powieści Romana Bratnego „Kolumbowie. Rocznik 20" (1957).

2. Wiersze z cyklu

Wiersz	Kto mówi i do kogo	Najważniejsze
„Elegia o… [chłopcu polskim]" (1944)	ktoś bliski zwraca się do chłopca	apostrofa, zdrobnienia; wojna zabiera młodość; pytanie retoryczne na końcu
„Z głową na karabinie" (1943)	„ja" – młody człowiek	kontrast dzieciństwa i wojny; krąg – symbol zagrożenia; kochanie „wielkie sprawy głupią miłością"
„Pokolenie" (1943)	„my" – całe pokolenie	kontrast przyrody i grozy; powtórzenie „Nas nauczono"; kamień zamiast serca
„[Niebo złote ci otworzę…]" (1943)	„ja" do ukochanej osoby	obietnice pięknego świata; w ostatniej strofie prośba o uwolnienie od obrazów wojny; „jeno" – archaizm

CO JESZCZE JEST W ŚRODKU

Krzysztof Kamil Baczyński – poezja wojenna – cykl lekcji i sprawdzian z lektury (pakiet), klasa 8

Podgląd pokazał 5 z 72 stron. Pełna wersja: 72 stron A4, PDF do druku i DOCX do edycji.

- Krzysztof Kamil Baczyński – poezja pokolenia Kolumbów – cykl 5 lekcji: scenariusze, karty pracy, sprawdzian, powtórka, klasa 8
- Krzysztof Kamil Baczyński – poezja wojenna – sprawdzian z lektury A i B, kartkówki, klucz i karta lektury, klasa 8

Kup pełną wersję – plik od razu na e-mail

pierwszalawka.pl/material/cykl-lekcji-i-sprawdzian-z-lektury-baczynski-poezja-wojenna-pakiet